

Ο κλάδος των χημικών στην Ολλανδία.

Για αρκετές δεκαετίες τώρα, η χημική βιομηχανία αποτελεί σημαντικό τομέα στην Ολλανδία εξαιτίας εν μέρει του λιμανιού του Ρότερνταμ, της υποδομής, των πανεπιστημίων και της διαθεσιμότητας εξειδικευμένου προσωπικού. Πολλές από τις μεγαλύτερες χημικές βιομηχανίες στον κόσμο έχουν ανοίξει εγκαταστάσεις παραγωγής στην Ολλανδία - προς όφελος τόσο των εταιρειών όσο και της ολλανδικής οικονομίας.

Ο κύκλος εργασιών του τομέα το 2012 ήταν 60 δις ευρώ καθιστώντας την Ολλανδία τρίτο μεγαλύτερο παραγωγό χημικών στην Ευρώπη μετά τη Γερμανία και τη Γαλλία. Ο τομέας παρέχει εργασία για 64.000 άτομα (εκ των οποίων 14.000 στη φαρμακευτική βιομηχανία), που διανέμονται σε περισσότερες από 400 εταιρείες (εξαιρουμένων των φαρμακείων και των ατομικών επιχειρήσεων). Με εξαίρεση τη βιομηχανία τροφίμων, ποτών και καπνού, η χημική βιομηχανία είναι ο μεγαλύτερος επιχειρηματικός τομέας στην Ολλανδία.

Η ολλανδική χημική βιομηχανία είναι σημαντική και σε παγκόσμια κλίμακα. Σε τομείς όπως η βασική χημεία, η βιοτεχνολογία, τα συστατικά τροφίμων, τα επιχρίσματα και τα υλικά υψηλής απόδοσης, η Ολλανδία είναι μεταξύ των κορυφαίων παικτών στον κόσμο. Αυτό μπορεί να διαπιστωθεί και στο μερίδιο των εξαγωγών καθώς η χημική βιομηχανία αντιπροσωπεύει σχεδόν το 20% όλων των ολλανδικών εξαγωγών.

Η καινοτομία είναι απαραίτητη για την ολλανδική χημική βιομηχανία. Κάθε χρόνο, η χημική βιομηχανία δαπανά περισσότερα από 1 δις ευρώ για την έρευνα και την ανάπτυξη. Αυτό εξασφαλίζει μια ισχυρή χημική βιομηχανία που αποτελεί κινητήριο μοχλό για την οικονομία και ενεργεί ως ηγέτης στην αειφόρο ανάπτυξη και την επιχειρηματικότητα.

Η Ολλανδία έχει ελκυστικό επιχειρηματικό κλίμα για τη χημική βιομηχανία επειδή υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις. Για παράδειγμα, σημαντικές πρώτες ύλες είναι διαθέσιμες ή μπορούν να διατεθούν μέσω του λιμένα του Ρότερνταμ ή μέσω αγωγών. Επιπλέον, υπάρχουν άμεσες γραμμές μεταξύ των σημαντικότερων χημικών κέντρων στην Ολλανδία, το Βέλγιο, τη Γερμανία και τη βόρεια Γαλλία.

Η κυβέρνηση επιδοκιμάζει τον σημαντικό ρόλο της ολλανδικής χημικής βιομηχανίας. Κατά την περίοδο Οκτώβριος 2010-Απρίλιος 2012 ανέπτυξε μια πολιτική «κορυφαίων τομέων» με στόχο την ενίσχυση των επιχειρηματικών τομέων στους οποίους η χώρα υπερέχει παγκοσμίως. Για να επιτευχθεί αυτό, η κυβέρνηση, η επιχειρηματική κοινότητα, τα πανεπιστήμια και τα ερευνητικά κέντρα συνεργάζονται μεταξύ άλλων στον τομέα της γνώσης και της καινοτομίας. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει ολόκληρη την αλυσίδα καινοτομίας - από τη βασική έρευνα έως την εφαρμογή - και εκφράζεται σε μορφές όπως η συνεργασία δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, τα εργαστήρια καινοτομίας και τα κέντρα ανοικτής χημικής καινοτομίας.

Από γεωγραφική άποψη, η χημική βιομηχανία είναι κατανεμημένη σε 4 περιοχές που ενισχύουν και αλληλοσυμπληρώνονται, η κάθε μια με τις δικές της ιδιαιτερότητες και ιδιότητες. Σημαντικές ομάδες χημικών εταιριών βρίσκονται στις ακόλουθες περιοχές:

1. Η περιοχή γύρω από το λιμάνι του Rotterdam
2. South Limburg / Chemelot
3. Νοτιοδυτική περιοχή Brabant - Zeeland
4. Οι βορειοανατολικές περιοχές (Delfzijl και Eemshaven) και οι ανατολικές / Twente.

1. Rotterdam

Στην περιοχή του Ρότερνταμ, η προσοχή εστιάζεται στις βασικές χημικές ουσίες και τα πετροχημικά προϊόντα. Σχεδόν το 90% των δραστηριοτήτων εμπίπτουν σε αυτήν την κατηγορία ή σχετίζονται με αυτήν. Το λιμάνι του Ρότερνταμ φιλοδοξεί να ενσωματώσει το πετροχημικό του συγκρότημα τις επόμενες δεκαετίες με τις βιομηχανίες της Αμβέρσας, Moerdijk, Terneuzen και Vlissingen. Αυτό, στην πραγματικότητα, θα δημιουργούσε ένα ενιαίο μεγάλο πετροχημικό συγκρότημα, έναν παγκόσμιο ηγέτη που θα συνδέεται στενά με τα συγκροτήματα γύρω από τα λιμάνια της Αμβέρσας και εκείνα της Γερμανίας, από το Gelsenkirchen έως το Ludwigshafen. Η πετροχημική βιομηχανία στην περιοχή του λιμανιού του Ρότερνταμ (Botlek, Pernis, Maasvlakte) απασχολεί περισσότερους από 25.000 ανθρώπους.

2. South Limburg / Chemelot

Στο South Limburg είναι η Koninklijke DSM, (παγκόσμια εταιρεία με αντικείμενο προϊόντων διατροφής και υγείας), γνωστή για τα καινοτόμα προϊόντα και τις υπηρεσίες της στους τομείς των βιοεπιτημών και των υλικών. Το 2013, 6.000 άνθρωποι εργάζονταν σε αυτήν την καινοτόμο εταιρεία. Σημαντική καινοτόμος δραστηριότητα έχει προκύψει γύρω από τη DSM και το Πανεπιστήμιο του Μάαστριχτ στη λεγόμενη περιοχή των βιοεπιτημών. Ένα μέρος αυτών των δραστηριοτήτων συγκεντρώνεται στο μεγάλο χημικό βιομηχανικό συγκρότημα της Chemelot. Η Chemelot διαθέτει μια ερευνητική και επιχειρηματική σχολή όπου πολλές εταιρείες εκτελούν έρευνα και αναπτύσσουν νέα προϊόντα.

3. Νοτιοδυτική περιοχή Brabant - Zeeland

Η περιοχή του νοτιοδυτικού Brabant συνδέεται με την Αμβέρσα μέσω υπόγειων αγωγών που διέρχονται από την περιοχή Moerdijk και υπάρχει επίσης ένα ζωντανό σύμπλεγμα χημικών εταιριών στη λωρίδα από Bergen op Zoom / Roosendaal έως το Terneuzen. Περίπου το ένα τρίτο της περιφερειακής οικονομίας της Zeeland μπορεί να αποδοθεί στη

χημική βιομηχανία. Αυτό οφείλεται κυρίως στην ισχυρή παρουσία των τομέων χημικών και ενέργειας. Με περίπου 2.000 υπαλλήλους, η εταιρία χημικών Dow στην Terneuzen είναι ο μεγαλύτερος εργοδότης στη περιφέρεια Zeeland. Η Green Chemistry Campus εδρεύει στο Bergen op Zoom. Εκεί, στην πανεπιστημιούπολη, στην εταιρία παραγωγής πλαστικών SABIC, οι επιχειρήσεις κάνουν έρευνα για την παραγωγή πλαστικών και άλλων προϊόντων από γεωργικά απόβλητα. Η χημική βιομηχανία στην περιοχή επικεντρώνεται στη μετάβαση σε βιοϋλικά και ενδιάμεσα προϊόντα.

4. Οι βορειοανατολικές περιοχές (Delfzijl και Eemshaven) και οι ανατολικές / Twente.

Το Delfzijl και το Eemshaven βρίσκονται στα βορειοανατολικά της Ολλανδίας. Στην περιοχή δραστηριοποιούνται 160 εταιρείες, κυρίως στους τομείς της ενέργειας, της ανακύκλωσης, των χημικών, των μετάλλων, της εφοδιαστικής, της υπεράκτιας και αιολικής ενέργειας. Μαζί, οι εταιρείες απασχολούν περισσότερα από 5.000 άτομα. Ένα μέρος της περιοχής του Eemshaven είναι το πάρκο Delfzijl Chemicals Park. Αυτή η περιοχή παρέχει χώρο σε ένα μεγάλο αριθμό (κυρίως) ενεργειακά εντατικών χημικών διεργασιών. Επιπλέον, στην περιοχή της ανατολικής Ολλανδίας/ Twente υπάρχει μια μεγάλη συγκέντρωση εταιρειών που εστιάζονται σε ευφυή υλικά.

Δυνατά σημεία και αδυναμίες

Μια σημαντική δύναμη της χημικής βιομηχανίας στην Ολλανδία αποτελεί η ενσωμάτωσή της σε ένα βορειοδυτικό ευρωπαϊκό σύμπλεγμα που περιλαμβάνει τρεις χώρες. Επιπλέον, η Ολλανδία είναι μια χώρα με σταθερό πολιτικό και κοινωνικό κλίμα ενώ το λιμάνι του Ρότερνταμ - ένα από τα μεγαλύτερα στον κόσμο - αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα.

Όπως και σε όλες τις άλλες χώρες της ΕΕ, η βιομηχανία στην Ολλανδία αντιμετωπίζει σχετικά υψηλό ενεργειακό κόστος. Ωστόσο, το καλοκαίρι του 2013, η κυβέρνηση, τα ενδιαφερόμενα μέρη στον τομέα των ενεργειακών και κοινωνικών οργανώσεων (συμπεριλαμβανομένου του περιβαλλοντικού κινήματος) συμφώνησαν σε μια συνολική ενεργειακή συμφωνία που περιλαμβάνει δεσμεύσεις όσον αφορά την εξοικονόμηση ενέργειας, τις καθαρές τεχνολογίες και την πολιτική για το κλίμα.

Εκτός από τη χρήση βιώσιμης ενέργειας, η χημική βιομηχανία επιδιώκει επίσης μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση. Περαιτέρω εξοικονόμηση ενέργειας μπορεί να επιτευχθεί μέσω της βελτιωμένης διαδικασίας ολοκλήρωσης. Πρέπει επίσης να αναπτυχθούν ολοένα και νέες τεχνολογικές ιδέες για την επίτευξη αποτελεσματικότερων διαδικασιών (εντατικοποίηση της διαδικασίας). Το ζήτημα αυτό βρίσκεται σε εξέλιξη σε ολόκληρο τον κλάδο, από τις πετροχημικές εγκαταστάσεις στην περιοχή του Ρότερνταμ έως τις μικρότερες εγκαταστάσεις του Chemelot στο Limburg.

Η χημική βιομηχανία στην Ολλανδία περιλαμβάνει αρκετές μεγάλες χημικές εταιρείες. Στο πλαίσιο της πολιτικής των «κορυφαίων τομέων» δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων.

Η Ολλανδία διαθέτει ένα καλό εκπαιδευτικό σύστημα, από τα δημοτικά σχολεία έως τα πανεπιστήμια υψηλής τεχνολογίας. Όλο και περισσότερο, η εκπαίδευση, η επιστήμη, τα ινστιτούτα γνώσης και ο κλάδος συνεργάζονται για εκπαιδευτικές λύσεις που ευθυγραμμίζονται καλύτερα με την επιχειρηματική κοινότητα.

Η απώλεια τεχνικού προσωπικού λόγω της γήρανσης του εργατικού δυναμικού θα πρέπει να αντισταθμιστεί από την εισροή νέων εργαζομένων. Η κυβέρνηση, η εκπαίδευση και η επιχειρηματική κοινότητα συνεργάζονται στενά για να αποτρέψουν τυχόν ελλείψεις ώστε να μην παρεμποδιστεί η ανάπτυξη των εταιρειών.

Τα σημαντικότερα στοιχεία της χημικής βιομηχανίας στην Ολλανδία (Ετήσια έκθεση Responsible Care Rapport 2015- VNCI):

Κύκλος εργασιών

Το 2015, οι καθαρές πωλήσεις ανήλθαν σε 47 δις ευρώ (42 δις ευρώ εκτός των φαρμακευτικών προϊόντων), μια μείωση κατά περίπου 13% σε σύγκριση με το 2014. Αλλά και η παραγωγή μειώθηκε επίσης ελαφρώς. Ο τομέας (συμπεριλαμβανομένης της βιομηχανίας καουτσούκ και πλαστικών) εξακολουθεί να συμβάλλει σημαντικά στο ολικό ολλανδικό ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περισσότερο από 2%.

Ο όγκος παραγωγής

Ο όγκος παραγωγής της χημικής βιομηχανίας μειώθηκε το 2015 (με βάση το έτος βάσης το 2010, συμπεριλαμβανομένων των φαρμακευτικών προϊόντων) κατά 1% σε σύγκριση με το 2014.

Εμπόριο

Το 80% των χημικών προϊόντων που παράγονται στην Ολλανδία εξάγονται. Το 80% αυτού κατευθύνεται σε χώρες της Ευρώπης. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατά σχεδόν 3% το 2015 και ανήλθαν σε 78 δις ευρώ. Το 2015 οι εξαγωγές προς το Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκαν (+ 10%) όπως και την Ασία (+ 15%). Οι εξαγωγές προς τις Ηνωμένες Πολιτείες ανέκαμψαν περίπου στο επίπεδο του 2013 (+ 9%). Οι εξαγωγές προς το Βέλγιο και την Ιταλία μειώθηκαν ελαφρά (-6% και -4% αντίστοιχα). Η εξαγωγή χημικών προϊόντων αντιπροσωπεύει περισσότερο από 18% των συνολικών εξαγωγών αγαθών και το 19% των εξαγόμενων αγαθών που παράγονται στην Ολλανδία.

Απασχόληση

Το 2015 περίπου 56.000 άνθρωποι εργάστηκαν στη χημική βιομηχανία, εκ των οποίων οι 12.000 στη φαρμακευτική βιομηχανία. Περίπου το ένα τρίτο του προσωπικού του κλάδου παρακολούθησε ανώτερη επαγγελματική εκπαίδευση ή ανώτερη εκπαίδευση.

Έρευνα και ανάπτυξη

Η καινοτομία είναι απαραίτητη για την ολλανδική χημική βιομηχανία. Αυτό προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις επενδύσεις του τομέα στον τομέα της έρευνας και της ανάπτυξης. Η χημική βιομηχανία δαπανά περίπου 1,25% του κύκλου εργασιών της στην έρευνα και την ανάπτυξη εντός της δικής της εταιρείας (περίπου 750 εκατ. ευρώ το 2013).

Σχετικές ιστοσελίδες:

<https://www.vnci.nl/over-vnci/overzicht-leden> - μέλη της Association of the Dutch Chemical Industry (VNCI)

<https://investinholland.com/industries/chemicals/>